

СТАНОВИЩЕ
върху дисертационен труд
за придобиване на образователна и научна степен „доктор“

Изготвил становището: доц. д-р Николай Пенев Иванов

Тракийски университет – Стара Загора, Стопански факултет, катедра „Икономика“; Научна област 3. Социални, стопански и правни науки; в професионално направление: 3.8. Икономика; научна специалност: „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“; определен съгласно Заповед № 1370 от 22.12.2026 г. на Ректора на Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – Свищов за член на научното жури.

Автор на дисертационния труд: докторант Антонио Валентинов Дичев

Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – Свищов, Научна област 3. Социални, стопански и правни науки; в професионално направление: 3.8. Икономика; научна специалност: „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“ (Финанси).

Тема на дисертационния труд: „Оценка на финансовия риск посредством машинно обучение“

I. Общо представяне на дисертационния труд

Предоставеният за оценка дисертационен труд на докторант Антонио Валентинов Дичев на тема „Оценка на финансовия риск посредством машинно обучение“ е логически обвързано и задълбочено изследване, разработено в *общ обем от 197 стандартни страници*.

Основният текст на дисертацията включва увод, три глави, заключение, списък на използваните таблици, фигури и списък на използваните литературни източници. Дисертацията е онагледена и съдържа 43 таблици и 34 фигури.

Изследването е добре балансирано в структурно отношение. Дисертационният труд е правилно построен, което позволява с необходимата логическа последователност да се изследват поставените проблеми.

Използваната литература, която е проучена от докторанта в процеса на изследване се състои от 120 заглавия, на кирилица и на латиница. Направен е опит да се демонстрира осведоменост на автора с изследванията по темата, както от български,

така и от чуждестранни автори. Източниците отговарят на тематичната насоченост, като не е установено недобросъвестно използване на чужди текстове.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд

Задълбоченият анализ на дисертационния труд позволява да се заключи, че изследване на подобна *тематика е актуална* във времето.

Избраната тема е дисертабилна и позволява да се направят аргументирани изводи, предложения и да бъдат формулирани приносни аспекти.

Предмет на дисертационното изследване са конкретните алгоритми, инструменти и методи от машинното обучение, които могат да бъдат използвани за количествено моделиране и изграждане на ефективни инструменти за оценка на основните видове финансов риск – кредитен, пазарен и операционен.

За обект на изследване се определя финансовият риск.

Изследователската теза е добре формулирана. Тезата, която се отстоява в дисертационния труд, е, че прилагането на методи от машинното обучение може съществено да подобри оценката на финансовия риск чрез по-лесно откриване на иначе скрити зависимости и интеракции, автоматизирана обработка на големи обеми данни, включително способност за бърза адаптация към динамично променящите се условия.

Основната цел е адекватна на предмета и обекта на изследване. Тя е разкриването на потенциална добавена стойност от прилагането на машинното обучение като инструмент за оценка на отделните видове финансов риск. Подходът за селекция на алгоритми и методи се основава на сравнение между две семейства от алгоритми – т.нар. традиционно установени (класически) методи за оценка на финансовия риск и алгоритми, основаващи се на машинно обучение.

Целта и задачите на изследването са прецизно формулирани, което е предпоставка за задълбочени изводи и препоръки.

Езикът и стилът на изложението в дисертационния труд са на добро равнище. Не се установяват повторения и отклонения в изложението. Трудът е правилно структуриран. Налице е съразмерност на отделните му части. *Научният инструментариум е подходящ* за конкретната проблематика и позволява да се правят аргументирани изводи.

Използваните литературни източници са акуратно цитирани в съответствие с изискванията. Не са установени съществени отклонения от нормите на научната и професионална етика.

Представеният автореферат в размер на 31 страници, представя пълно и точно съдържанието на дисертационния труд. Написан е на ясен, разбираем и издържан в научно отношение стил, като отразява основните моменти в дисертацията и дава ясна представа за постигнатото от докторанта.

Публикациите са обвързани с дисертацията, като осигуряват нужната публичност на постиженията на автора.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд

В дисертационния труд се съдържат положителните страни и постиженията на автора, които могат да бъдат характеризирани като *приноси за теорията и практиката*. Научните постижения на автора се открояват с оригиналност и практическа приложимост:

- Извършен е системен анализ на концепцията за оценка на финансовия риск чрез инструментариума на машинното обучение.
- Чрез емпиричен анализ се разкрива, че в по-голямата част от случаите моделите за оценка на риска, базирани на машинно обучение, имат съществено по-добро представяне спрямо тези, базирани на традиционни методи.
- Очертани са приложението, ресурсните ограничения и ситуациите, при които моделите за оценката на финансовия риск чрез машинно обучение не са достатъчно ефективни, включително на фона на класическите модели, което подчертава необходимостта от тяхната много прецизна контекстуална селекция и приложение.
- Чрез широкоспектърен емпиричен анализ са идентифицирани ключови предизвикателства и ограничения при практическата реализация на модели за управление на финансовия риск.

IV. Критични бележки, мнения, въпроси и препоръки

По-смелото, явно, силно и аргументирано авторово присъствие в следващите разработки, би било предпоставка за по-висококачествена изследователска продукция. Посочените забележки, следва да се възприемат като препоръки в бъдещото развитие на докторанта.

V. Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение

Въз основа на направения задълбочен анализ на разработения дисертационен труд, с увереност може да се твърди, че той е научна разработка със значими постижения. Приносните моменти, научните достойнства и съдържанието на дисертационният труд представя в положителна светлина автора и неговите резултати.

Изследователските задачи са успешно изпълнени, а поставената основна цел е постигната. Научните и научно-приложните приноси в дисертационния труд обогатяват научното знание и подпомагат практиката.

Представените ми материали за изготвянето на настоящото становище, отговарят на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение в Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – Свищов.

Поради това си позволявам, напълно убедено и обективно, да дам положителната си оценка и предлагам на уважаемите членовете на Научното жури да присъдят образователната и научна степен “Доктор” по научна специалност “ Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“ (Финанси) на докторант Антонио Валентинов Дичев.

06.02.2026 г.

Гр. Стара Загора

Изготвил становището: .....

(доц. д-р Николай Пенев)